

ДИНАМІКА ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ В КОНТЕКСТІ РОЗШИРЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

У статті розглянуто динаміку і чинники, які формують міжнародну трудову міграцію в країнах ЄС та наслідки міграційних процесів в умовах інтеграції України у світову економіку.

Ключові слова: міжнародна трудова міграція; чинники трудової міграції; динаміка міграційних потоків; наслідки трудової міграції.

На тлі глибокої кризи в ЄС, питання розширення союзу і пов'язаної з цим трудовою міграцією стало ключовою темою, яка сьогодні набула широкого резонансу. Дебати щодо нового розширення ЄС викликали гострі дискусії щодо розуміння вільного ринку праці і переселення народів. Доступ на ринки праці не повинен ставати запрошенням до "масової міграції", тому країни-члени ЄС мають право самі регулювати потоки мігрантів і вживати заходи щодо їх обмеження всередині ЄС.

На сьогодні Україна вже досить суттєво залучена у міжнародні міграційні процеси, тому реалізація курсу на більш глибоку інтеграцію з ЄС вимагає чіткого розуміння чинників і соціально-економічних наслідків цього процесу для забезпечення конкурентоспроможності національної економіки в цілому, та національного ринку праці, зокрема.

Трудова міграція охопила практично всю територію України і стала важливим чинником впливу на розвиток багатьох внутрішніх економічних та соціальних процесів, а тому потребує ґрунтовного дослідження й аналізу. Відкриття ринків ЄС є своєрідним економічним експериментом, який дозволяє аналізувати й оцінювати процес лібералізації ринків праці в реальному вимірі.

Проблемі міжнародної міграції робочої сили в контексті глобалізації ринків приділено значну увагу як у зарубіжній, так і у вітчизняній літературі. Зокрема, європейські науковці К. Bauer, Н. Fassmann, S. Goedings, М. Okolski, Р. Pederson, М. Pytlikova, J. Salt, К. Zimmermann провели

дослідження особливостей міграції робочої сили в контексті міжнародної економічної інтеграції. Вагомий внесок в розробку теоретико-практичних засад міжнародної міграції робочої сили в умовах перехідних економік зробили українські вчені: А. Гайдуцький, О. Грішнова, Е. Лібанова, Л. Лісогор, О. Малиновська, І. Петрова, Л. Шевченко та інші. Разом з тим, питання впливу розширення ЄС на динаміку міграційних потоків із України на сьогодні залишається недостатньо вивченим і потребує подальшого дослідження.

Метою статті є визначення динаміки і чинників, які формують міжнародну трудову міграцію в країнах ЄС та соціально-економічні наслідки міграційних процесів в умовах інтеграції України у світову економіку.

Під трудовою міграцією розуміється переміщення в іншу країну з метою працевлаштування. Однак не існує загальноприйнятого визначення трудової міграції. Варто погодитись, що трудова міграція населення – це особливий, економічного характеру, вид міграції, який обумовлений пошуком роботи, як правило, за межами країни постійного місця проживання. З широкої точки зору трудову міграцію визначають як сукупність усіх форм територіального руху населення, пов'язаного з трудовою діяльністю на території іншої країни. Вузьке трактування зводиться до вселення жителів однієї країни на територію іншої, що супроводжується їх подальшим працевлаштуванням [1, с. 289].

Слід зауважити, що перш за все, трудова міграція — це тимчасові поїздки на роботу, або тимчасове переміщення з метою працевлаштування. На відміну від стаціонарної міграції, для трудової міграції властиве збереження постійного зв'язку мігранта зі своєю родиною як у інформаційно-особистісних формах, так і у економічних [2, с. 8].

Міжнародні організації, такі як Організація об'єднаних націй (ООН) та Міжнародна організація праці (МОП) також використовують різні визначення поняття трудової міграції. Відповідно до Міжнародної конвенції про захист прав всіх трудящих та членів їхніх сімей 1990 р., працівник-мігрант – це особа, яка буде займатися, займається або займалася оплачуваною діяльністю в державі, громадянином якої він чи вона не є. У конвенціях МОП працівник-мігрант – це особа, яка мігрує з однієї країни в іншу з наміром отримати роботу іншу, ніж за власний рахунок, і охоплює будь-яку особу, яка визнається, згідно з законом, як працівник-мігрант.

Попри відсутність єдиного та загальноприйнятого понятійного апарату у сфері трудової міграції, деякі вчені виокремлюють основні ознаки даного явища, що у свою чергу допомагає дати більш повне його визначення. Так, до основних особливостей трудової міграції відносять [3]:

- добровільність та тимчасовість;
- економічну мотивацію (безробіття, низький рівень заробітної плати);
- мету – працевлаштування (офіційно або неофіційно);
- перетин державних кордонів.

Таким чином, у широкому значенні трудова міграція – це переміщення особи за межі країни з метою працевлаштування. У вузькому, – під трудовою міграцією слід розуміти добровільне переміщення особи через державний кордон з метою тимчасового працевлаштування. А трудовий мігрант – це особа, яка займається оплачуваною трудовою діяльністю на території держави, громадянином якої вона не являється та в якій постійно не проживає.

Науковці по різному визначають перелік чинників, які впливають на рішення робітників мігрувати, проте, у більшості із них акцентується увага на різниці в очікуваних доходах у країнах-донорах та країнах-реципієнтах, ситуації на ринку праці, а також на трансакційних витратах, що пов'язані із переміщенням працівників. В Україні розвиток трудової міграції обумовлений важкою економічною ситуацією та руйнуванням колишньої сфери зайнятості внаслідок реструктуризації виробництва під впливом глобалізаційних процесів.

Так як явище міжнародної трудової міграції є складним феноменом і має не лише економічний, а й політико-соціальний вимір, тому причинами трудової міграції можуть бути різні фактори: політичні, релігійні, національні, сімейні, екологічні та інші. Однак більшість вчених визнають економічне походження трудової міграції і пояснюють її наступними чинниками:

- істотною різницею в умовах праці, рівні заробітної плати, рівні життя, умовах підприємницької діяльності, браком якісних робочих місць та відсутності належних стимулів до праці. Робоча сила переміщується із країн з низьким рівнем життя до країн з вищим рівнем;
- циклічним характером економічного розвитку, зокрема асинхронністю економічного циклу в різних країнах;

Теоретичні та прикладні питання економіки. – 2014. – №2 (29)

– нерівномірним розгортанням науково-технічної революції і структурних реформ.

Дані офіційної статистики не повно відображають динаміку міжнародної трудової міграції. Загальна кількість сучасних трудових мігрантів піддається лише приблизній оцінці (Рис. 1).

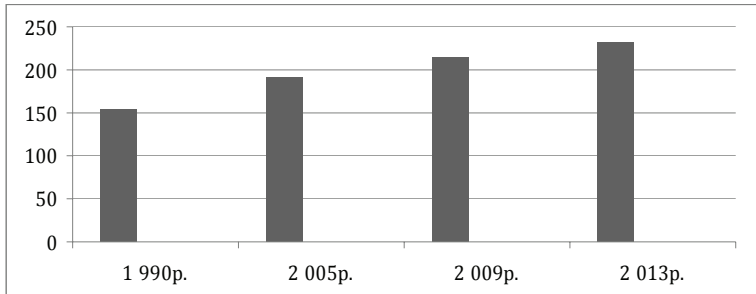

Рис.1. Динаміка міжнародної трудової міграції

Джерело: [4, 5, 6]

Згідно з доповіддю Фонду народонаселення ООН (UNFPA), у 2005 році число мігрантів складало 191 млн. чоловік. Їхня кількість з початку 1950-х років майже подвоїлася[4]. Станом на 7.07.2009 р. кількість міжнародних мігрантів досягнула 214 мільйонів осіб[5]. В 2013 році кількість міжнародних трудових мігрантів збільшилася до 232 млн. чоловік, що складає 3 % від чисельності світового населення[6].

Найпопулярнішим напрямком для мігрантів залишається США, що набагато випереджає інші країни світу. Зараз у США працюють близько 46 млн. осіб, що складає 20 % від загального числа трудових мігрантів світу. Великою популярністю користується і Росія. Там працює 11 млн. мігрантів, що є другим результатом у світі. Німеччина за останні роки опустилася з шостої позиції на третю.

Взагалі в країнах з високим доходом на душу населення (більше 12,6 тис. доларів на рік) проживають 160 млн. мігрантів, або 69 % від загального числа, проти 87 млн., або 57 %, у 1990 році [7].

Інтенсивність міжнародної трудової міграції визначають наступні чинники:

- особливості менталітету населення (вирішення назрілих проблем власними зусиллями, зокрема шляхом трудової міграції);
- близькість більш розвинених країн з державними кордонами інших країн (полегшує і здешевлює трудову міграцію);
- загальний рівень розвитку регіону в якому проживає потенційний мігрант;
- економічна і політична нестабільність розвитку економіки країни.

Проаналізуємо, спочатку, динаміку міжнародної трудової міграції та міграційні потоки в ЄС. Відповідно до статистичних даних Євростату на 1 січня 2012 року на території 20 країн ЄС проживало 20,7 млн. іноземців, які складають 4,1 % всього населення Євросоюзу [8]. В 2003 році на території Європи знаходилось 16 млн. іноземних громадян [9]. Із динаміки минулих років чітко видно, що потік мігрантів мав висхідний тренд, і, якби не фінансова криза в Європі 2008 року, то кількість іноземців в декілька разів перевищила б сьогоднішній показник. Традиційно вважається, що міграція – це головна рушійна сила кількісних змін чисельності населення держави, яка в умовах поступового "старіння" європейського суспільства позитивно позначиться на віковій структурі населення. За експертними оцінками у 2060 році на кожного європейця віком 65 років і старше буде припадати одна особа працездатного віку [9].

В абсолютному вираженні найбільше число іноземців, які мігрували і проживають в ЄС на 1 січня 2012 було в Німеччині (7,4 млн. осіб), Іспанії (5,6 млн.), Італії (4,8 млн.), Великобританії (4,8 млн.) і Франції (3,9 млн.). У відносному вираженні, серед держав-членів ЄС – 27 з найвищою часткою мігрантів був Люксембург, на їх частку припадає 43,8 % від загальної чисельності населення. Висока частка мігрантів (10 % або більше від чисельності постійного населення) спостерігається також на Кіпрі, у Латвії, Естонії, Іспанії, Австрії, Бельгії та Ірландії. У більшості країн-членів ЄС більшість мігрантів є громадянами країн, що не входять в ЄС. Зворотне вірно тільки для Люксембургу, Ірландії, Бельгії, Словаччини, Кіпру, Угорщини та Нідерландів. У Латвії та Естонії, частка мігрантів особливо велика, у зв'язку з великою кількістю, в основному, колишніх громадян Радянського Союзу [10].

Міграційні потоки в ЄС мали наступну динаміку (Рис 2). Протягом 2011 р. близько 1,7 млн. чол. емігрували за межі ЄС. Питома вага пове-

Теоретичні та прикладні питання економіки. – 2014. – №2 (29)

рнення громадян в рамках загального числа імігрантів у 2011 р. була найвищою у Литві (89,3 % всіх імігрантів), потім у Португалії (63,6 %), Хорватії (55,3 %), Естонії (54,8 %) та Греції (54,5 %). Це країни ЄС де зворотна міграція вища за 50 %. З іншого боку, Люксембург, Австрія, Італія, Кіпр та Іспанія показали відносно низькі показники, тут зворотна міграція склала менше 10 % імігрантів.

Найбільше число імігрантів у 2011р. було у Великобританії – 566044 чол., потім Німеччина (489422), Іспанія (457649) та Італія (385793). На ці чотири країни-члени припадає 60,3 % всіх імігрантів ЄС-27. У Люксембурзі зареєстровано 39 імігрантів на 1000 чол. корінного населення, на Кіпрі – 27 осіб, на Мальті – 13 осіб [11].

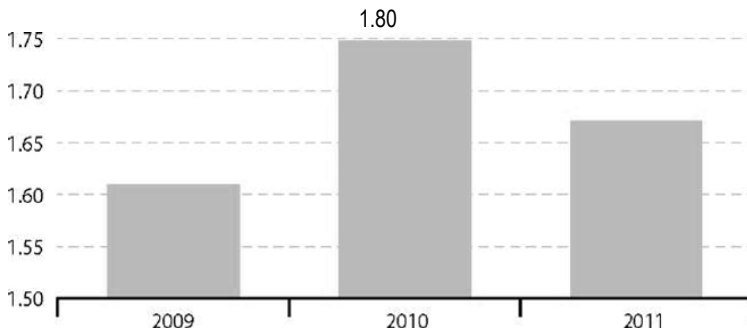

Рис 2. Динаміка міграції в ЄС-27, 2009-2011р.р. (млн.осіб)

Джерело: Eurostat and Eurostat estimates [11].

Аналізуючи динаміку трудової міграції з України слід зазначити, що за даними Представництва Європейського Союзу в Україні, найбільшими країнами-реципієнтами вітчизняної робочої сили були Російська Федерація (43,2 %), Польща (14,3 %), Італія (13,2 %) та Чеська Республіка (12,9 %) (за результатами обстеження трудової міграції у 2008 році, Італія та Чеська Республіка знаходилися відповідно на другому та третьому місці серед зазначених країн). Серед інших країн, куди спрямовані потоки трудових міграцій є Іспанія (4,5 %), Німеччина (2,4 %), Угорщина (1,9 %), Португалія та Білорусь (по 1,8 %) [12]. Середньомісячний заро-

біток одного трудового мігранта становив 930 доларів США, що майже втричі більше ніж у середньому на одного штатного працівника, зайнятого в економіці України (330 доларів США).

За результатами обстеження населення з питань трудової міграції, яке проводилось у квітні – червні 2012 р. Державною службою статистики України та Інститутом демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України та в рамках проекту Європейського Союзу "Ефективне управління трудовою міграцією та її кваліфікаційними аспектами", який реалізується Міжнародною організацією праці спільно з Міжнародною організацією з міграції, кількість українських трудових мігрантів (громадян у віці 15–70 років, які з січня 2010 р. до червня 2012 р. працювали або шукали роботу за кордоном) складала 1,2 млн. осіб, або 3,4 % населення відповідного віку. Майже половина з них (48,5 %) є короткостроковими трудовими мігрантами. Серед трудових мігрантів переважають чоловіки, їх частка у трудових міграціях складає 2/3 від загальної кількості трудових мігрантів. Частка трудових мігрантів у загальній кількості чоловіків віком від 15 до 70 років складає 4,8 %, а частка жінок майже вдвічі менша – 2,2 %. Інтенсивніше до міграцій залучається сільське населення, його частка на 2,9 % більша ніж частка міського населення: 6,3 % сільських жителів віком 15–70 років залучалися до трудових міграцій, та тільки 2,2 % міських жителів [12].

Результати обстеження дозволили оцінити масштаби, поширеність та географічну спрямованість потоків зовнішніх трудових міграцій громадян України та одержати дані щодо демографічних та соціально-економічних характеристик українських трудових мігрантів, їхнього освітнього рівня, видів діяльності, частоти, тривалості поїздок, умов та оплати праці тощо. Під час обстеження було опитано понад 45,5 тис. осіб які проживали у 23,5 тис. домогосподарств з усіх регіонів країни.

Важливо зазначити, що українці-мігранти найчастіше займають неконкурентні робочі місця (Рис. 3). У порівнянні з попереднім дослідженням Держкомстату збільшилися обсяги найму на найпростіші професії – з 23,9 % до 39,1 %, і скоротилися потреби у фахівцях, технічних службовців – з 36,7 % до 10,8 %. Найбільш затребувана робоча сила в будівництві (частка зайнятих скоротилася з 51,6 % до 45,7 %), у діяльності домогосподарств (зростання з 16,3 % до 18,3 %), аграрному секторі (зростання з 8,5 % до 11,3 %). За кваліфікацією працюють лише 28,7 % мігрантів [13].

Рис. 3. Основні сфери працевлаштування українських трудових мігрантів
Джерело: [13]

Приймаючи іноземну робочу силу, країни-імпортери використовують її як фактор розвитку своїх національних ринків праці.

По-перше, іммігрантам пропонуються ті робочі місця і на тих видах виробництв, які не користуються попитом у місцевого населення. В результаті забезпечується безперервний процес виробництва. Іноземні працівники, пред'являючи додатковий попит на товари й послуги, стимулюють зростання виробництва й додаткову зайнятість у країні перебування.

По-друге, у багатьох промислово розвинених країнах формується подвійний ринок праці. На одному йде "продаж" національної робочої сили, а на іншому – іноземної. Населенню даної країни пропонується кваліфікована робота в промисловості й сфері послуг. Більшість же іммігрантів виконують трудові і шкідливі для здоров'я види робіт із значно нижчою заробітною платою.

По-третє, використання дешевої іноземної робочої сили є вигідним для місцевих роботодавців, оскільки дозволяє їм маніпулювати рівнем заробітної плати своїх працівників. Відносно низька ціна іноземної робочої сили зменшує витрати виробництва і робить виготовлені в країні товари більш конкурентоспроможними.

Додатковими аргументами на користь приймання робочої сили дослідники вважають також наступні переваги імміграції:

– іноземні працівники часто розглядаються як певний амортизатор, у випадку криз і безробіття вони першими можуть бути звільнені;

– іноземні працівники не забезпечуються пенсіями й не враховуються при реалізації різного роду соціальних програм;

– розвиток імміграції дозволяє країнам-реципієнтам заощаджувати кошти на підготовку кадрів.

Разом з тим, мають певні переваги від трудової міграції і країни, що експортують робочу силу.

По-перше, експорт робочої сили означає зменшення тиску надлишкових трудових ресурсів на ринок праці і, відповідно, соціальної напруги в країні.

По-друге, країна-експортер одержує безкоштовне навчання робочої сили новим професійним навичкам, знайомство з передовою організацією праці та інші переваги.

По-третє, експорт робочої сили протягом останніх десятиліть розглядається як важливе джерело поліпшення умов життя емігрантів та членів їхніх сімей, а також надходження валюти у країну.

Однак, країни-експортери робочої сили зіштовхуються також із серйозними негативними явищами. Так, з України від'їжджає молодь, переважно особи віком до 30 років, які здобули освіту і мають певний досвід роботи, що небезпечно для збереження та відтворення трудового потенціалу країни, подальшого ефективного функціонування вітчизняного ринку праці.

Не меншої уваги суспільства потребують і трудові міграції жінок, які вважаються сферою підвищеного соціального ризику. Основні небезпеки обумовлені передусім характером праці та видами економічної діяльності, в яких зазвичай виявляються зайнятими жінки-заробітчанки. Сферами прикладання жіночої праці за кордоном є здебільшого обслуговування, домашній та громадський сервіс, індустрія розваг.

Значними є й "інтелектуальні" втрати від експорту робочої сили – це, передусім, втрата кваліфікованих спеціалістів, що мають першочергове значення для країни (науковців, інженерів, програмістів, медиків) та безповоротна втрата значних коштів, вкладених в освіту й підвищення кваліфікації.

Очевидно, що українська трудова міграція, також, може бути охарактеризована як "відтік інтелекту" у світлі наявної невідповідності між навичками мігрантів і тими посадами, які вони обіймають. Лише деяким мігрантам вдається знайти роботу за кордоном відповідно до рівня їхньої освіти. Більшість займається низькокваліфікованою роботою. Ця невідповідність прослідковується якщо порівняти сфери працевлаштування мігрантів за кордоном (рис. 3) з їхнім рівнем освіти (рис. 4).

Рис. 4. Рівень освіти українських трудових мігрантів

Джерело: [14].

Важливо зазначити, що освітній рівень трудових мігрантів поступається рівню освіти зайнятих в Україні. Разом з тим, якщо серед чоловіків-мігрантів вищу освіту мали 11 %, то серед жінок – майже 20 % [15, С. 7]. Це пов'язано, як із менш сприятливою ситуацією для фахового працевлаштування жінок в Україні, так і з потребами ринку праці зарубіжних країн у послугах із догляду та піклування, де переважно працевлаштовуються жінки.

Отже, до негативних наслідків міжнародної трудової міграції для країн-експортерів трудових ресурсів слід віднести: тимчасову втрату державою частини свого трудового потенціалу, а мігрантами – професійних навиків за здобутою професією, спеціальністю; додаткові кошти з бюджету на підготовку нових спеціалістів; необхідність пошуку шляхів захисту своїх громадян-мігрантів від дискримінації, особливо стосовно нелегальних емігрантів; морально психологічні втрати, розлади здоров'я, розбиті сім'ї.

Таким чином, виявлені соціально-економічні наслідки міжнародної трудової міграції потребують формування виваженої державної політики щодо регулювання зовнішньої трудової міграції з метою зниження негативного впливу міграційних чинників на економічне реформування в країні. Україна, як країна що заявила про членство у ЄС як про стратегічний пріоритет має більш активно співпрацювати із ЄС загалом та з окремими країнами ЄС у напрямку взаємної лібералізації ринків праці.

Література:

1. Правові основи міжнародної економічної діяльності / С. В. Фомішин, І. Д. Шутак. – Київ: Кондор, 2009. – 454 с.

2. Населення України. Трудова еміграція в Україні. – К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України, 2010. – 233 с.

3. *Кравченко В. Г.* Визначення поняття трудової міграції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Almpr/2012_3/01_080.pdf
4. *Шевченко Л. С.* Ринок праці: сучасний економіко-теоретичний аналіз: Монографія. – Харків: Видавець ФО-П Вапнярчук Н. М., 2007. – 336 с.
5. Статистичні дані від 7.07.2009р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org/russian/sg/>
6. Трудові мігранти по всьому світу щорічно відправляють на батьківщину понад 500 млрд. доларів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://migraciya.com.ua/News/migrant-workers/ua-migrant-workers-worldwide-sent-home-every-year-more-than-500-billion-dollars/>
7. За матеріалами Інтерфакс. Міграція. Всеукраїнська інформаційно-аналітична щомісячна газета від 26.12.2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://migraciya.com.ua/News>
8. Migration and migration popularization statistics / Eurostat [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics
9. Annual report on Immigration and Asylum (2011) / European Commission [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0291:FIN:EN:PDF>
10. European social statistics. // Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2013.
11. Immigration by sex, age group and citizenship [migr_imm1ctz]. Eurostat 17.02.2014. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://knoema.ru/migr_imm1ctz/immigration-by-sex-age-group-and-citizenship?regionId=IS
12. Представництво Європейського союзу в Україні. 1,2 мільйона українців є трудовими мігрантами. Від 31.05.2013. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/press_corner/all_news/news/2013/2013_05_31_2_uk.htm
13. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.org/>
14. Міграція в Україні факти і цифри. Міжнародна організація з міграції. Вересень 2011р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://iom.org.ua/pdf/Facts&Figures_b5_ua_f.pdf
15. *Малиновська О. А.* Трудова міграція: соціальні наслідки та шляхи реагування. – К. : НІСД, 2011. – 40 с.

References:

1. *Pravovi osnovy mizhnarodnoyi ekonomichnoyi diyalnosti / S. V. Fomishyn, I. D. Shutak.* – Kyiv: Kondor, 2009. – 454 p.

Теоретичні та прикладні питання економіки. – 2014. – №2 (29)

2. Naselennya Ukrainy. Trudova emihratsiya v Ukraini. – K.: In-t demohrafiyi ta sotsialnykh doslidzhen im. M. V. Ptukhy NAN Ukrainy, 2010. – 233 p.

3. *Kravchenko V. H.* Vyznachennya ponyattya trudovoyi mihratsiyi [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Almpr/2012_3/01_080.pdf

4. *Shevchenko L. S.* Rynok pratsi: suchasnyy ekonomiko-teoretychnyy analiz: Monohrafiya. – Kharkiv: Vydavets FO-P Vapnyarchuk N. M., 2007. – 336 s.

5. Statystychni dani vid 7.07.2009r. [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.un.org/russian/sg/>.

6. Trudovi mihranty po vsomu svitu shchorichno vidpravlyayut na batkivshchynu ponad 500 mlrd. dolariv. [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://migraciya.com.ua/News/migrant-workers/ua-migrant-workers-worldwide-sent-home-every-year-more-than-500-billion-dollars/>.

7. Za materialamy Interfaks. Mihratsiya. Vseukrayinska informatsiyno-analitychna shchomisnyachna hazeta vid 26.12.2013 [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://migraciya.com.ua/News>.

8. Migration and migration popularion statistics / Eurostat[Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics.

9. Annul report on Immigration and Asylum (2011) / European Comission [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0291:FIN:EN:PDF>

10. European social statistics. //Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2013.

11. Immigration by sex, age group and citizenship [migr_imm1ctz]. Eurostat 17.02.2014. [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/shoy.do?dataset=migr_imm1.

12. Predstavnytstvo Yevropeyskoho soyuzu v Ukraini. 1,2 milyona ukrayintsiv ye trudovymy mihrantamy. Vid 31.05.2013. [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/press_corner/all_news/news/2013/2013_05_31_2_uk.htm.

13. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://ukrstat.org/>.

14. Mihratsiya v Ukraini fakty i tsyfry. Mizhnarodna orhanizatsiya z mihratsiyi. Veresen 2011. [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: http://iom.org.ua/pdf/Facts&Figures_b5_ua_f.pdf.

15. *Malynovska O. A.* Trudova mihratsiya: sotsialni naslidky ta shlyakhy reahuvannya. – K. : NISD, 2011. – 40 p.

Надійшла до редколегії 27.02.14

Руденко Н. В., канд. экон. наук, доц.
Дипломатическая академия Украины при МИД Украины
Осокина В. В., канд. экон. наук, доц.
КНУ имени Тараса Шевченко

**ДИНАМИКА ТРУДОВОЙ МИГРАЦИИ
В КОНТЕКСТЕ РАСШИРЕНИЯ ЕВРОПЕЙСКОГО СОЮЗА**

В статье рассмотрено динамику и факторы, формирующие международную трудовую миграцию в странах ЕС и последствия миграционных процессов в условиях интеграции Украины в мировую экономику.

Ключевые слова: международная трудовая миграция; факторы трудовой миграции; динамика миграционных потоков; последствия трудовой миграции.

Rudenko N., Ph. D., Associate Professor
Diplomatic Academy of Ukraine, MFA of Ukraine
Osokina V., Ph. D., Associate Professor
Taras Shevchenko Kyiv National University

**DYNAMICS OF LABOUR MIGRATION IN THE CONTEXT
OF EXPANSION OF THE EUROPEAN UNION**

Question enlargement and related labor migration has become a key issue that is now widely resonance. The debate on the new EU enlargement caused heated debate on understanding the free market work and Migrations. Access to labor markets should not become an invitation to "mass migration" because the member states have the right to regulate migration flows themselves and to take measures to limit within the EU. Today Ukraine already significantly involved in international migration since the implementation rate for the deeper integration with the EU requires a clear understanding of the factors and socio-economic consequences of this process to ensure the competitiveness of the national economy in general and the national labor market, in particular. Labour migration has covered almost the entire territory of Ukraine, became an important factor influencing the development of many internal economic and social processes and requires thorough and analysis. The opening of the EU market is a unique economic experiment that allows you to analyze and evaluate the process of liberalization of labor markets in real terms

Keywords: international labour migration; migration factors; the dynamics of migration flows; the effects of labour migration.